

Fodor Péter

A város könyvtára

Az utóbbi fél évtized a *Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár* életében jelentős szakmai, szervezeti és feltételrendszerei változást eredményezett. A múlt idő használata természetesen a változások már lezárult programjait és szakaszait jelenti. Hiszen folyamatról van szó, amely az évtized utolsó éveire igéri e munka befejezését, és megalapozza a további fejlesztéseket.

Ismeretes, hogy döntő változást jelentett nem csak a könyvtár történetében, de a hazai könyvtári rendszerben, sőt a főváros kulturális életében is az a fenntartói elhatározás, amely 1997-ben arról szövelt, hogy évtizedek helykeresése, elvetélt koncepciói, pénzügyi után megkezdődött a *központi könyvtár* bővítésének és rekonstrukciójának programja.

A Kiss Jenő főigazgató, Papp István főigazgató-helyettes és Deák Sándor gazdasági igazgató által vezetett csapat készítette elő ezt a jelentős munkát. Majd 1998-ban megkezdődött az építkezés, amelynek eredményeképpen 2000. november 20-án az új épületrész, majd 2001. szeptember 12-én a restaurált palotakönyvtár ismét megnyitotta kapuit. A központi könyvtár alapterülete az 1998-ban átadott Pálffy-palotával együtt 15 000 m².

A nettó 3 milliárdos beruházás 80%-át címzett támogatásként a kormányzat, 20%-át a fenntartó főváros finanszírozta. Példa nélküli a megvalósítás módja, hiszen a könyvtár maga volt a beruházó és lebonyolító. Ennek valamennyi előnyével, amit az áttétel nélküli, közvetlen jelenlét biztosított, és valamennyi terhével, ami azt jelentette, hogy az intézmény ezt a munkát saját gazdasági-műszaki apparátusával oldotta meg. Ezzel jelentős pénzüsségeket takarított meg, amelyeket a szakmai kívánalmak kielégítésére tudott fordítani. A terveket Hegedűs Péter vezető tervező készítette. A belsőépítészek Hefkó Mihály és Jakab Csaba voltak. A palota igényes restaurálási munkáit Nagy Gábor László irányította. A fő kivitelezők a MASZER, a Magyar Építő Rt. és a Középületépítő Rt. voltak. Talán nem érdektelen megemlíteni, hogy az építésszakma nívódíjjal és az év belső építésze címmel ismerte el a kiemelkedő munkát.

Olyan nagyvárosi könyvtár jött létre, amely szolgáltatásainak sokféleségével és minőségével megfelel a nyilvános könyvtárakkal szembeni elvárásoknak. A könyvtár nyújtotta hagyományos és új szolgáltatásokat az olvasók széles köre veszi igénybe. A központi könyvtár arra törekszik, hogy a város meghatározó kulturális központjának szerepét is betöltse. A beiratkozott olvasók számának látványos emelkedése (2001. december 31-én 48 535 fő), a napi 3000–4500

látogató ittléte is igazolja, hogy szükséges és jó döntés a kulturális beruházások finanszírozása.

Az eddigi olvasói, használói vélemények, a szakmai észrevételek értékelése után túlzás nélkül állítható, hogy vonzó, korszerű kultúraközvetítő intézmény a főváros könyvtára. Talán nem árt idézni a névadó Szabó Ervin könyvtárigazgatót, aki a *Könyvtári Szemle* 1913. 2. számában így írt: „Hogy nem a kötetek számával, hanem a használat számával kell a könyvtár értékét nézni, ez lassanként közvélemény lesz. Hogy ez az eszközök korlátoltsága mellett csak a gyűjtés területeinek jól átgondolt és következetes korlátozásával érhető el, szinte magától értendő.”

Vajon Szabó Ervin elégedett lenne-e Budapest nagykönyvtárával? Azt nem tudjuk, de azt igen, hogy az általa annyira szorgalmazott nyilvános könyvtár eszméje a 20. század végére elfogadottá és általánossá vált.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár megújulása nem fejeződik be a központi könyvtár felújításával, szakmai munkájának újragondolásával; ebben az évben a várost ellátó tagkönyvtári hálózat fejlesztése is megkezdődött. A Fővárosi Közgyűlés kulturális bizottsága által egyhangúlag elfogadott fejlesztési koncepció a minőségi könyvtári ellátást és szolgáltatást tűzte ki célul, amely szükségszerűen paradigma- és technológiaváltással jár együtt. A felhasználói igények változásait gyorsan követő, működésében magas színvonalon integrált hatékony könyvtári rendszer alakítása, megerősítése és továbbfejlesztése a cél. A modern, korszerű információtechnológia eszközrendszerének és eredményeinek a használata elengedhetetlen feltétele a ma könyvtárának.

A hálózatfejlesztés a régi épületek több évre szóló felújítási programját, új könyvtárak létesítését tartalmazza. A racionálisabb működtetés megkívánja a kisebb egységeknek a nagyobbakba való integrálását, néhány esetben a helyi civil szervezetek kezelésébe adását. Ez a munka hatékony együttműködést feltételez a kulturális kormányzat, a főváros és a kerületek között; ennek koordinálása az intézmény feladata és kötelessége.

A szervezetfejlesztés, a központi szolgáltató rendszer fejlesztése együtt jár a gyűjteményfejlesztéssel, a személyi feltételek javításával, az egzisztenciális problémák kezelésével. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár a központi könyvtár fejlesztési bázisán korszerűsíti hálózatát, hogy a területi ellátás elvének érvényesítésével valósuljon meg a város igényes könyvtári ellátása.